

EL TEMPS SARMÀTIC DE JOHANNES BOBROWSKI

Versió de Bartomeu Prohens

1

El tema dels poemes traduïts és un espai en la seva historicitat. Johannes Bobrowski (nascut el 1917 a Tilsit, mort a Berlín el 1965), poeta alemany que viu la Segona Guerra Mundial com a tragèdia i catarsi, ens descriu en primer lloc els paisatges de la seva terra, la frontera entre Prússia Oriental i Lituània. Durant el seu servei militar a la *Wehrmacht*⁶⁰, descobreix el món situat més a l'est com a extensió del ja conegut. Militant de la *Bekennende Kirche* (l'Església confessant, evangèlica —és a dir, luterana—, que s'oposa al nazisme), rebutja afiliar-se al partit, de tal manera que es veu obligat a abandonar els seus estudis i tornar al front oriental. Aquests territoris tenen quelcom en comú, i el poeta ho descobreix mitjançant els estudis que ha pogut començar a Berlín. Els països ocupats per l'exèrcit alemany comparteixen una història, i l'escriptor ens vol mostrar el vincle amb la seva pàtria i sobretot amb la humanitat.

Ja durant el conflicte, aleshores, el poeta esdevé conscient que tot allò, terres i pobles, sempre ha estat transitori, i que els fets que viu condueixen a una destrucció recíproca. Els seus primers poemes en són un testimoni.⁶¹ És així com es fonamenta en la

60 La *Wehrmacht* —«Força de defensa»— és el nom de l'exèrcit de terra alemany durant la dictadura nazi. El lector trobarà una informació molt acurada de la biografia de Bobrowski a HAUFE, Eberhart (1994), i també de la seva participació en el conflicte bèl·lic els darrers anys, a les pàgines 23-25.

61 Cal dir que els primers poemes de Bobrowski apareixen a la revista *Das Innere Reich* (*El Reich interior*). Aquesta publicació pretenia obrir un espai on la literatura pogués expressar-se dins l'anomenat Tercer Reich. La valoració d'aquesta tasca és difícil. Sabem que la revista va ser prohibida l'octubre de 1936 perquè hi publicà tres articles que provocaren el rebuig de les autoritats nazis. Vegeu PENZOLDT, Günther. «Das Innere Reich im Dritten Reich» publicat a *Die Zeit* (2-4-1965).

història per tal de parlar-nos, a través del paisatge i de la gent, de la perennitat de totes les coses.

Sobretot, es fa conscient en el record del fet que la seva terra prussiana ha estat des del principi el resultat d'una guerra anterior i d'una colonització germànica en el segle XIII. El seu llibre *Sarmatische Zeit*, del qual he extret els poemes que m'han semblat més significatius, ens descobreix un temps, «el temps sàrmata», quasi llegendari, però viu i ben real, ja que tot i esvaït el seu origen al llarg d'una història complicada, es conserva en el paisatge, en la natura i en les poblacions que l'habiten. El que és germànic a casa seva, de fet, és una barreja d'elements bàltics i eslaus dins Prússia, i més a l'est apareixen els nous territoris que es veu obligat a conèixer com a soldat. El món eslau no li sembla separat del germànic perquè el recurs a la història li permet construir una nova contrada poètica.

Aquest espai adquireix, ja amb l'elecció del nom que el qualifica, una dimensió paradoxal. El passat es fon amb el present i apunta envers el futur. El passat ens porta tan lluny perquè els sàrmates són un d'aquests pobles dels quals ens ha arribat més aviat informació escassa.⁶² Vinculats amb els escites, foren en el món antic el referent nòrdic, aquelles contrades boirosses septentrionals poc conegudes. Si analitzem la geografia física que ocuparen, ben aviat apareixen referències als rius, i d'aquesta manera aconseguim situar-los entre el Vístula, el Danubi i el Volga.

L'espai s'estén en el nord des de la llacuna del Vístula (el *Frisches Haff* alemany), a la vora del qual trobem Königsberg, que esdevingué ciutat russa amb el nom de Kaliningrad després de la guerra, fins a la província de Crimea (l'antiga Tàurica) i els Carpats. En definitiva, Bobrowski exposa a través dels poemes com la historicitat d'un espai, la temporalitat de les terres, adquireix a través del seu tret perenne indefugible una permanència gràcies a la narrativa del record. Com ens diu en el darrer poema de *Sarmatische Zeit*, titulat «Absage», que vol dir l'anul·lació (6),⁶³ la negativa o la cancel·lació:

*Allà
estava jo. A l'antigor.
El nou, mai no ha començat. Sóc un
home,
amb la seva dona un cos,
que educa els seus fills
per a un temps sense por.*

62 Heròdot (Història, IV) els anomena sauromates o sàrmates, que és com foren coneguts entre els grecs.

63 Els números entre parèntesis remetent a la meua selecció. «Absage» («Anul·lació») apareix com a 6 (SZ, 97) en aquest article.

L'absència de novetat en les coses sembla indicar més aviat que el poeta roman en el «temps antic» que se li ha revelat com a etern. Ara bé, l'escriptor de postguerra, que viu a la República Democràtica Alemanya, on el règim és una dictadura comunista, no té la intenció de limitar-se a evocar l'atemporal, aquest fet de no haver-hi res de nou perquè «mai no ha començat res que sigui nou», sinó que prova de fer veure al lector un fet per tal de transformar-lo en positiu: «M'ocupo (...) de la relació dels alemanys amb els seus pobles veïns de l'est. L'anomeno per tant els deutes —dels alemanys—, i intento despertar afecte⁶⁴ envers els lituans, russos, polonesos, etc.»⁶⁵

El lector tindrà l'ocasió d'entendre com Bobrowski es preocupa pels espais de l'est de diverses maneres. El llibre *Sarmatische Zeit* comença amb una cita del *Kalevala*, l'epopeia mitològica finlandesa. El fragment és una petició a l'ànec blau per tal que tregui de l'aigua les llàgrimes del bard. A continuació trobem «Anruf» («Crida») (3), on Vîlnius s'identifica amb l'alzina o el roure i Nóvgorod amb el bedoll. El poema es tanca amb el consell: «Doneu la benvinguda als forasters. Tu seràs un foraster. Aviat.»

És aquest canvi permanent de pàtria a territori hostil o foraster el que es mou al llarg d'aquests textos i ens remet fins i tot a una antiguitat remota que conflueix en el present. És així com l'Escítia dels antics se'ns apareix en un simple carrer de poble a «Dorfstraße» (4), amb nombroses referències a llegendes russes, i a «Auf der Taurischen Straße» («Pel camí tàuric», és a dir, a la regió de Crimea) (5) som transportats tan lluny com la mar Càspia, lloc que el poeta enllaça amb el personatge d'Enkidu de l'*Epopeia de Gilgames*.

En aquesta ocasió, el paisatge ens trasllada a l'origen de la poesia i al tema de la mort i la recerca, inútil, de la immortalitat. Entre la crida i l'anul·lació (el primer i el darrer poema de *Sarmatische Zeit*) trobem nombrosos textos que suggereixen escenaris de la guerra, sempre farcits de referències a la topografia i al paisatge, a la fauna i la flora, als elements —al foc i a la neu.⁶⁶

64 *Neigung*, escriu Bobrowski, que és 'afecte', però també 'inclinació, simpatia'.

65 GRABERT, Willy, MULOT, Arno, NÜRNBERGER, Helmuth (1986), p. 379.

66 En el poema «Feuer und Schnee» («Foc i neu»), Bobrowski ens descriu, en aquest cas, com a excepció, un paisatge de guerra. Vegeu *Sarmatische Zeit*, p. 86.

El poema clau, emperò, és la famosa «Pruzzische Elegie» (1).⁶⁷ En aquest cas, la referència no són «els lituans, russos, polonesos» esmentats per l'autor, sinó l'antic poble de Prússia, que donà nom al territori. Aquests llunyans avantpassats apareixen també en el poema «Gestorbene Sprache» o «Llengua morta» (2).

L'actitud del poeta és un «amor iracund» tenyit de claredat, però fosc per la «queixa» (1, versos 3-4). El tema és la «desaparició mai cantada» del poble prussià arran de la conquesta de l'Orde Teutònic. És cert que del que es tracta en el text és de recordar quelcom oblidat, o millor dit reprimat durant segles. Els documents més antics, la *Crònica* de Peter von Dusburg (segles XIII-XIV) i la versió lírica de Nikolaus von Jeroschin (acabada el 1335) ens en donen una imatge distorsionada, sempre des de la perspectiva dels monjos guerrers colonitzadors. Els prussians són pagans que cal convertir al cristianisme per la força de les armes. Com a nombrosos textos medievals, l'enemic és tractat segons el model de l'Antic Testament, que indicava com Israel havia lluitat contra els pobles cananeus amb una política d'extermini.⁶⁸ Un dels llibres més citats és el dels Macabeus, model de com actuar davant l'enemic pagà.

És ben cert que la repressió afectà els antics prussians fins al punt que la seva llengua s'extingí en el segle XVII. És per aquest motiu que les divinitats esmentades en el poema (Perkun, Pikoll i Patrimpe), el panteó pagà, són figures aproximades. Els textos de Dusburg i Jeroschin no en parlen, i fins i tot, quan descriuen la vida religiosa dels vençuts, ho fan amb una barreja d'informació fiable i propaganda per tal de fer creure que els prussians disposaven d'una casta sacerdotal que els cronistes oficials presenten com una anti-Roma⁶⁹. Els historiadors posteriors n'accentuaren la fabulació, i quan va néixer la historiografia moderna va ser ja massa tard per reconstruir els fets. L'elegia, aleshores, encerta malgrat

67 El títol no és elegia «prussiana», ja que el prussià (*der Preußē*) és un alemany de l'est. Els antics habitants bàltics de la regió són en alemany *die Prußen*. He elegit l'adjectiu «prússic» per tal de diferenciar entre uns i altres, malgrat que el mot català es refereix a un tipus d'àcid. Que aquest sigui una varietat de l'àcid tartàric, penso, afegeix sentit poètic a la traducció. Per altra banda, prússic remet a un color, el blau de Prússia.

68 Cal dir que els textos bíblics evidencien que tal extermini era més aviat una política d'expansió que integrava de manera progressiva i fins i tot convivia amb els pobles vençuts. Pobles suposadament exterminats tornen aparèixer de manera contínua. Els lectors medievals, emperò, no podien ser conscients de la manca d'historicitat en sentit modern d'un document sagrat per a ells. Sobre aquest tema i la relació amb la conquesta de Prússia cal llegir la introducció de Mary Fischer a la traducció anglesa de la versió versificada de Nicolau de Jeroschin. Vegeu FISCHER, Mary (2010), p. 7 (el contingut de la *Crònica*), p. 9 (les fonts) i p. 11 (els propòsits de la *Crònica*) de la introducció.

69 *Crònica (Chronicon Terrae Prussiae)* de Peter von Dusburg a HIRSCH, Theodor TÖPPEN, Max i STREHLKE, Ernst (1861), p. 53-55. Vegeu també, publicat per STREHLKE, Ernst (1861), versos 3.983-4.264 (III, 5).

assumir els noms dels déus extingits, i ho fa perquè, per al poeta, la realitat històrica del panteó prussià està continguda en la identitat bàltica d'aquest poble. La lluita entre cavallers teutònics i el poble de Prússia se'ns evidencia com una blasfèmia, perquè el poeta recorda la paradoxal identificació en el plànol real entre els reprimits i la figura de Crist: «Com el patíbul del fill vosaltres imiteu!»

Per altra banda, l'elegia parla —com és l'estil del seu autor— dels paisatges, del clima, de costums i, com s'ha vist, de religió, però sense perdre de vista una intenció provocadora. Les paraules «Poble de boscos negres» reproduïxen l'himne vuitcentista, que canta la Prússia de la unificació sota Bismarck.

Tornem un altre cop a la intenció primera de Bobrowski, que és despertar l'interès i la inclinació envers els pobles maltractats per Alemanya. Aquesta vegada, el lector alemany pot copsar tot seguit quelcom inesperat. El text es refereix a fet succeïts en el segle XIII, però la lectura evoca l'arribada de l'exèrcit soviètic i l'expulsió dels pobladors. No és així com resulta possible «despertar la simpatia», fent veure que «aquells» vençuts en el segle XIII i assimilats després patiren un destí repetit el 1945? Gràcies a aquests versos, aleshores, hom pot recordar que la Prússia alemanya s'havia construït com a assimilació de pobles, i que en el fons, aquell poble pagà havia persistit en la seva existència, com les minories poloneses, gràcies a la barreja ètnica. És per aquest motiu que el poema resulta també provocatiu. A la República Democràtica Alemanya no es parlava «d'aquestes coses» perquè era de mal gust i políticament incorrecte.

«Gestorbene Sprache», és a dir, «Llengua morta» (2), complementa els continguts de l'elegia. El recurs és emprar paraules de l'antic prussià per tal de fer veure que, més enllà dels mots, ocells i humans som germans (primera estrofa). *Warne* (cornella) i *wittan* (arbre), mots bàltics prussians, precedeixen un vers amenaçant: «la cornella no té cap arbre». Com podem dir, a qui parla així, que no l'entendem? Més aviat caldria dir com Bobrowski, «no el vols sentir» (darrera estrofa). És aquesta manca de voluntat, aquest refús a comprendre, el que es mostra com a fatalitat. *Smordis* ('fràngula'): això sent l'alemany, i no entén el mot. Emperò el futur d'aquesta no intel·lecció serà la mort: «la teva fràngula s'emmarcirà, demà morirà a la tanca.»

Crida i anul·lació, inclinació envers el que ens sembla aliè. Bobrowski ha perdut la pàtria, i ho ha vist venir. Els seus poemes evoquen un passat que es va repetir i sempre torna quan l'ésser humà no aprèn a conèixer el seu present. Els seus temes són també els nostres.

Els poemes

1. (SZ, 45)

PRUZZISCHE ELEGIE

Dir

ein Lied zu singen,
hell von zorniger Liebe —
dunkel aber, von Klage
bitter, wie Wiesenkräuter
naß, wie am Küstenhang die
kahlen Kiefern, ächzend
unter dem falben Frühwind,
brennend vor Abend —

deinen nie besungenen
Untergang, der uns ins Blut
schlug einst, als die Tage alle
vollhingen noch von erhellten
Kinderspielen, traumweiten —

damals in Wäldern der Heimat
über des grünen Meeres
schaumigem Anprall, wo uns
rauchender Opferhaine
Schauer befiel, vor Steinen,
bei lange eingesunkenen
Gräberhügeln, verwachsenen
Burgwällen, unter der Linde,
nieder vor Alter, leicht —

ELEGIA PRÚSSICA

A tu

cantar-te una cançó,
clara d'amor ple d'ira,
fosca però, de queixa
amarga, com herbes dels camps
mullada, com en el pendent de les voreres els
barrams esquinçats, gemegant
davall el vent matiner sense color,
cremant abans del vespre —

a la teva desaparició mai cantada,
que ens colpejà en la sang
aleshores, com cada dia
depenia del tot encara d'il·luminats
jocs de nens, llunyans com els somnis —

Aleshores, en els boscs de la pàtria
damunt l'embat d'escuma
de mar verda, on ens caigué,
en les pletes dels sacrificis on pujava el fum,
una arruixada, davant pedres
al costat de turons de túmuls
fa tant de temps esfondrats,
on ara aferrades parets dels castells,
davall del til·ler, baix per l'edat, lleuger —

wie hing Gerücht im Geäst ihr!
So in der Greisinnen Lieder tönt
noch,
kaum mehr zu deuten
Anruf der Vorzeit —
wie vernahmen wir da
modernden, trüb verfärbten
Nachhalls Rest!
So von tiefen
Glocken bleibt, die zersprungen,
Schellengeklingel —

Volk
der schwarzen Wälder,
schwer andringender Flüsse,
kahler Haffe, des Meers!
Volk
der nächtigen Jagd,
der Herden und Sommergefilde!
Volk
Perkuns und Pikolls,
des ährenumkränzten Patrimpe!
Volk,
wie keines, der Freude!
wie keines, keines! des Todes —

Com penjava la veu de les vostres branques!
Així és com en les cançons de les ancianes
encara ressona,
gairebé sense poder-se entendre,
una crida de l'antigor —
com hi vàrem percebre
restes de l'eco, modern,
tèrbol descolorit!
D'aquesta manera de profundes
campanes roman,
l'esclafit ressò de cascavell —

Poble
de boscos negres,
de rius difícilment penetrables,
port pelat, de la mar!
Poble
de caça nocturna,
de ramats i camps estiuecs!
Poble
de Perkun i Pikoll,
de Patrimpe, coronat d'espigues!
Poble,
com cap altre, de l'alegria!
Com cap altre, cap! De la mort—

Volk
der schwelenden Haine,
der brennenden Hütten, zerstampfter
Saaten, geröteter Ströme —
Volk,
geopfert dem sengenden
Blitzschlag; dein Schreien verhängt vom
Flammengewölke —
Volk,
vor des fremden Gottes
Mutter im röchelnden Springtanz
stürzend —
Wie vor ihrer erzenen
Heermacht sie schreitet, aufsteigend
über dem Wald! Wie des Sohnes
Galgen ihr nachfolgt! —

Namen reden von dir,
zertretenes Volk, Berghänge,
Flüsse, glanzlos noch oft,
Steine und Wege —
Lieder abends und Sagen,
das Rascheln der Eidechsen nennt dich
und, wie Wasser im Moor,
heut ein Gesang, vor Klage
arm —

arm wie des Fischers Netzzug,
jenes weißhaarigen, ew'gen
am Haff, wenn die Sonne
herabkommt.

Poble
dels camps plens,
de cabanyes en flames, capolats
sembrats, de corrents enrogits—
Poble
sacrificat al socarrador
cop de llampec; el teu crit proclamat
per l'ennuolat de flames—
Poble
davant del déu estranger
Mare, que en el gemec de mort del teu ball de salts
et precipites—
Com davant llur metàl·lica
força armada crida, pujant
per sobre el bosc! Com el patíbul
del fill vosaltres imiteu! —

Noms parlen de tu,
poble trepitjat, costes de muntanyes,
rius, sovint sense lluentor,
pedres i camins —
Cançons el vespre i sagues,
el cruixit de l'esquirol t'anomena
i, com aigua a l'estanyol
avui un càntic, de queixa
pobre —

Pobre com l'estirada de la xarxa,
aquell de cabells blancs, etern
en el port, com el Sol
s'abaixa.

2. (SZ. 32)

GESTORBENE SPRACHE

Der mit den Flügeln schlägt
draußen, der an die Tür streift,
das ist dein Bruder,
du hörst ihn.

Laurio sagt er, Wasser,
ein Bogen, farblos, tief.

Der kam herab mit dem Fluss, um
Muschel und Schnecke treibend, ein
Fächergewächs,
im Sand und war grün.

Warne sagt er und *wittan*,
die Krähe hat keinen Baum,
ich habe Macht, dich zu küssen, ich
wohne in deinem Ohr.

Sag ihm, du willst
ihn nicht hören —
er kommt, ein Otter, er kommt
hornissenschwärmig, er schreit, eine
Grille, er wächst mit dem Moor
unter dein Haus, in den Quellen
flüstert er, *smordis* vernimmst du,
dein Faulbaum wird welken,
morgen stirbt er am Zaun.

LLENGUA MORTA

El que té ales colpeja
fora, el que grata a la porta, aquest
és el teu germà,
tu el sents.

Laurio diu ell, aigua,
un arc, sense color, profund.

Ell baixà amb el riu,
per empènyer copinyes
i caragols, una criatura de camps,
a la sorra, i era verd.

Warne diu ell i *wittan*,
la cornella no té cap arbre,
jo tinc el poder de besar-te,
jo visc dins la teva orella.

Digues-li, que tu
no el vols sentir —
ell ve, una llúdria, ella ve
com un eixam de vespes, ell crida,
una cigala, ell creix amb l'aiguamoll
sota la teva casa, dins les fonts
xiuxiueja ell, *smordis* sents tu,
la teva fràngula s'emmarcirà,
demà morirà a la tanca.

3. (SZ. 7)

ANRUF

Wilna, Eiche
du —
meine Birke
Nowgorod —
einst in Wäldern aufflog
meiner Frühlinge Schrei, meiner Tage
Schritt erscholl überm Fluss.

Ach, es ist der helle
Glanz, das Sommergestirn,
fortgeschenkt, am Feuer
hockt der Märchenerzähler,
die nachtlang ihm lauschten, die Jungen
zogen davon.

Einsam wird er singen:
Über die Steppe
fahren Wölfe, der Jäger
fand ein gelbes Gestein,
aufbrannt' es im Mondlicht. —

Heiliges schwimmt,
ein Fisch,
durch die alten Täler, die waldigen
Täler noch, der Väter
Rede tönt noch herauf:
Heiß willkommen die Fremden.
Du wirst ein Fremder sein. Bald.

CRIDA

Vilnius, roure
tu —
bedoll meu
Nóvgorod —
abans prengué vol en els boscos
el crit de les meves primaveres, el pas
dels meus dies ressonà per damunt el riu.

Ai, és la lluentor
clara, l'estel d'estiu,
regalat, a la vora del foc
s'asseu el contacontes,
els qui l'escoltaren tota la nit, els joves
han marxat.

Solitari cantarà:
Sobre l'estepa
corren llops, el caçador
trobà una pedra groga,
la cremà a la llum de la lluna.—

Quelcom sagrat neda,
un peix,
a través de les valls velles, les valls
boscoses encara, de les paraules
dels pares, sona encara cap amunt:
Doneu la benvinguda als forasters.
Tu seràs un foraster. Aviat.

DORFSTRASSE

Arglos der Sommer:
er geht mit den Flüssen —
listig und heiß:
die Rosen brechen herauf.
Bald die Fröste Skythiens,
flammend und innen
ein Rauchgestein, schwarz.

Dorther,
von den randlosen
Himmeln kommt er,
hinter der Stute, der Pflüger,
in der Rjasanschen Birke,
hoch im Gezweig,
stehn die Gewitter, erbeben
sieht er das Ufer, die weite
Ebene schwankt.

Mikula, wunderbarer
Pflüger im hölzernen Rußland,
heiteren Mundes komm
an die Tränke, wir werden singen,
Strophen singen aus nichts als Wind.
Einmal abends die Stimme
tönt, Tschaadajews Stimme,
atmend in der Verzweiflung,
ein Vogelschrei.

CARRER DE POBLE

Sense malícia l'estiu:
va amb els rius —
astut i calent:
Les roses floreixen.
Aviat les gelades d'Escítia,
enceses i dintre
una roca de fum, negre.

Des d'allà,
dels cels sense voreres
ve ell,
darrere l'egua, el llaurador,
en el bedoll de Riazany,
amunt en el branca,
s'alcen tempestes, esgarrifat
mira la vorera, la planúria
extensa tremola.

Mikula, llaurador
fabulós de Rússia de fusta,
de boca alegre, vine
a l'abeurador, cantarem,
estrofes cantarem de res més que vent.
Un cop els vespres la veu
sona, la veu de Txadaiev,
que respira en la desesperació,
un crit d'ocell.

Wege:

Räderspur,

Hufspur,

Kraut

und der Staub —

der Erde Gesicht,

auf den Grund der Flüsse gelegt,

in den Sand,

den die Strömung treibt.

Und in mein Herz. Nie mehr

tauchts nun herauf.

Camins:

empremtes de rodes,

empremtes de peülles,

herba

i la pols —

el rostre de la Terra,

col·locada en el fons dels rius,

a la sorra,

que el corrent empeny.

I en el meu cor. Mai més

tornarà a emergir.

5 (SZ, 69)

AUF DER TAURISCHEN STRASSE

Dieser Abend: im Wind —
Wasser, es trägt uns fort
über der Tiefe —
oder die halbe Nacht
kommt auf der Wachtel ängstlichem
Fluchtweg, mit bebenden Flügeln —

Einmal
am Rand der Steppe,
wir kamen vom Gurkenfeld,
an der Straße lagerten
die Kamele. Eines
hob sich auf, weitäugig
aus alter Schönheit, sah nach der großen
Tiere
Ferne, im Dunst der Kaspischen See.
Dahinter Enkidu:

wie er nahte
von der Gazellen Tränke,
finstren Gesichts. Ich bin auf der Steppe
geboren,
sagt er, kämpfen werde ich
im Zedernwald.

DAMUNT' EL CAMÍ TÀURIC

Aquest vespre: un vent —
aigua, ens porta més enllà
per sobre les profunditats —
o la mitja nit
arriba al camí fugitiu de la guatlla
espantadissa, amb ales tremoloses —

Una vegada
a la vorera de l'estepa,
tornàrem del camp de cogombres,
en el carrer acampaven
els camells. Un s'enlairà,
d'ulls llunyans per una antiga bellesa,
mirà cercant la gran llunyania dels
animals,
dins la boirina de la mar Càspia.
Just darrere Enkidu:

Com s'acostava
dels abeuradors de les gaseles,
amb rostre fosc. A l'estepa
he nascut,
diu, lluitaré
en el bosc de cedres.

6 (SZ, 97)

ABSAGE

Feuer,
aus Blut die Lockung:
der schöne Mensch. Und wie Schlaf
das Vergangene, Träume
an Flüssen hinab,
auf den Wassern,
segellos, in der Strömung.

Ebenen – die verlorenen
Dörfer, der Wälder Rand.
Und ein dünner Rauch
in den Lüften,
steil.

Einst,
wulstigen Munds, Perkun
kam, eine Feder im Bart,
kam in der Hufspur des Elchs,
der Stotterer kam,
fuhr auf den Strömen, Finsternis
zog er, ein Fischernetz, nach.

Dort
war ich. In alter Zeit.
Neues hat nie begonnen. Ich bin ein Mann,
mit seinem Weibe ein Leib,
der seine Kinder aufzieht
für eine Zeit ohne Angst.

ANUL·LACIÓ

Foc,
la temptació que ve de la sang:
L'ésser humà bell. I com el son
el passat, somnis
cap avall a la vora de rius,
sobre les aigües,
sense veles, en el corrent.

Planícies – els pobles
perduts, la vorera dels boscs.
I un fum fi
en els aires,
abrupte.

Antany,
de boca caiguda, Perkun
vingué, una ploma a la barba,
vingué en el rastre de peülla de l'ant,
vingué el tartamut,
navegà pels corrents, tenebres
portà, una xarxa de pescador darrere.

Jo
hi era. A l'antigor.
El nou no ha començat mai. Sóc un home,
un cos amb la seva dona,
que educa els seus fills
per a un temps sense por.

Bibliografia

- BOBROWSKI, Johannes. *Sarmatische Zeit*. Berlin: Union Verlag, 1967³.
- GRABERT, Willy, MULOT, Arno, NÜRNBERGER, Helmuth. *Geschichte der deutschen Literatur*. München: Bayerischer Schulbuch-Verlag, 1986.
- FISCHER, Mary. *The Chronicle of Prussia by Nicolaus von Jeroschin*. Surrey: Ashgate Publishing Limited, 2010.
- HAUFE, Eberhart. *Bobrowski-Chronik, Daten zu Leben und Werk*. Würzburg: Verlag Königshausen & Neumann, 1994.
- HAUFE, Eberhart. *Erläuterungen der Gedichte und der Gedichte aus dem Nachlass*. Deutsche Verlags-Anstalt, 1987.
- HIRSCH, Theodor; TÖPPEN, Max; STREHLKE, Ernst. *Die Geschichtsquellen der Preussischen Vorzeit bis zum Untergange der Ordensherrschaft*. Leipzig: Verlag von S. Hierzel, 1861.
- KAISER, Gerhard R. *Gegenwart*. Stuttgart: Philipp Reclam jun., 1983.
- SCRASE, David. *Understanding Johannes Bobrowski*. Columbia: University of South Carolina, 1995.
- STREHLKE, Ernst. *Die Kronike von Pruzinlant des Nicolaus von Jeroschin*. Leipzig: Verlag von S. Hierzel, 1861.

Bartomeu Prohens Perelló (Ciutat de Mallorca, 1962) estudia Filosofia a la UIB i dedica la tesi de llicenciatura a un estudi sobre els orígens de la ideologia racista de l'imperialisme. Aquest estudi desperta el seu interès per les cultures africanes i escriu una tesi doctoral sobre els esperits i la bruixeria entre els wòlof de Senegal. Hi publica articles en revistes d'especialitat com ara *Studia Africana* (1993). L'estudi el porta a l'anàlisi del fenomen de la bruixeria a Mallorca. Analitza la marginalitat i la delinqüència a la Mallorca del segle XVIII i publica *Inquisició i bruixeria a Mallorca* (1995), *La mort d'En Berga* (2000), i també *Sexe i confessió. Les beates del pare Suau* (2002). L'estudi del pensament de Martin Heidegger motiva el seu interès per la mística alemanya, en especial pels autors de l'escola d'Eckhart, Johannes Tauler i Heinrich Seuse. Últimament s'ha centrat en l'estudi del pensament oriental, especialment Ibn 'Arabí, el taoisme i la filosofia contemporània japonesa de l'Escola de Kioto. *Deixar i esperar* (2016) és el seu darrer estudi on s'exposen els principis de la mística cristiana medieval a partir de l'ontologia fonamental heideggeriana. Tradueix de l'alemany i l'anglès.

Els articles d'aquest número 4 de la revista *Veus baixes*,
publicats al maig de 2017,
amb ISSN 2254-5336,
es publiquen amb llicència Creative Commons:
se n'autoritza la reproducció sempre que se'n citi l'autor,
que sigui sense propòsits comercials
i que no se'n facin elaboracions derivades

